



ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobkyně: **F. S.**, zastoupená JUDr. Vladimírem Faranou, advokátem se sídlem Masarykova tř. 752, Orlová-Lutyně, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, o přezkum rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 11. 2011, č. j. 2011/76803-71, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 9. 2013, č. j. 38 Ad 22/2013 - 49,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Ustanovenému zástupci stěžovatele JUDr. Vladimíru Faranovi **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši 6.800 Kč. Přiznaná částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto usnesení. Náklady zastoupení stěžovatele nese stát.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) napadla rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 9. 2013, č. j. 38 Ad 22/2013 – 49 (dále jen „napadený rozsudek“), kterým krajský soud zamítl její žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 11. 2011, č. j. 2011/76803-71 (dále jen „napadené rozhodnutí“). Tímto rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil prvostupňové rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 22. 5. 2011, č. j. 345 506 780/A (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), kterým bylo zastaveno řízení ve věci návrhu stěžovatelky na zahájení nového řízení a vydání nového rozhodnutí podle ustanovení § 101 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Tímto rozhodnutím prvostupňový orgán zastavil řízení, neboť věc byla již dříve pravomocně ukončena rozhodnutím správního orgánu prvního stupně ze dne 24. 11. 2004, jímž bylo rozhodnuto o zamítnutí žádosti žalobkyně

o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle ustanovení § 1 odst. 3 zákona č. 261/2001 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky účastníkům národního boje za osvobození, politickým vězňům a osobám z rasových nebo náboženských důvodů soustředěných do vojenských pracovních táborů a o změně zákona č. 39/2000 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky příslušníkům československých zahraničních armád a spojeneckých armád v letech 1939 až 1945 (dále jen „zákon č. 261/2001 Sb.“).

V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný uvedl, že důvodem postupu prvostupňového orgánu byla především skutečnost, že stěžovatelka podala svou původní žádost o poskytnutí uvedené peněžní částky po uplynutí prekluzivní (propadné) lhůty. Žalovaný posoudil podané odvolání a dospěl k závěru, že právní předpisy ze žádných důvodů neumožňují prominout opožděné podání žádosti, a jelikož neshledal žádnou vadu napadeného rozhodnutí, tak odvolání zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil.

Proti napadenému rozhodnutí stěžovatelka podala žalobu označenou jako „žádost o vyjádření“, v níž uvedla, že nesouhlasí s napadeným rozhodnutím a žádá o přezkum napadeného rozhodnutí. K tomu v žalobě i jejích doplněních uvedla, že jí nezbyvá peněz ani na základní životní potřeby, je negramotná a jako dítě zažila mnoho strastí spojených s válečným obdobím (nedostatek jídla, ukrytí na hřbitově). Její rodiče prožili těžkou fyzickou a psychickou zátěž a v důsledku problémů s válkou podlehl zdravotním problémům. Byli zajati v Německu, zároveň s dalšími členy rodiny (prarodiči a strýci). Dále popsala válečné strasti a útrapy, jimiž ona i její rodina trpěli. Dozvěděla se, že její švagr byl za obdobné útrapy odškodněn ze Slovenské republiky a dostal 400.000 Sk. V důsledku toho stěžovatelka trvá na tom, že jí přísluší nárok na jednorázovou peněžní částku, přestože z důvodu negramotnosti lhůtu zmeškala.

Krajský soud žalobu zamítl **napadeným rozsudkem**, v jehož odůvodnění se opřel o následující důvody: Vycházel z právní úpravy poskytování jednorázové peněžní částky podle zákona č. 261/2001 Sb., konkrétně ustanovení § 3 odst. 2 tohoto zákona, podle něhož nárok na jednorázovou peněžní částku podle § 1 odst. 3 tohoto zákona bylo nutno uplatnit písemnou žádostí k orgánu příslušnému pro vydání rozhodnutí nejpozději do 31. 12. 2002, jinak nárok zaniká. Stěžovatelka uplatnila poprvé nárok na uvedenou peněžitou částku žádostí ze dne 10. 11. 2003 a tato žádost byla správnímu orgánu podle podacího razítka doručena dne 12. 11. 2003. Žádost byla tedy jednoznačně podána po uplynutí tzv. prekluzivní – propadné lhůty stanovené shora citovaným ust. § 3 odst. 2 zákona č. 261/2001 Sb. Za této situace správnímu orgánu prvního stupně nezbylo než žádost žalobkyně zamítnout, což učinil rozhodnutím ze dne 24. 11. 2003. Další žádostí ze dne 18. 4. 2011 o poskytnutí téže jednorázové peněžní částky se žalobkyně opětovně domáhala této částky, tedy zahájení nového správního řízení o téže věci. V souladu s ustanovením § 102 odst. 4 správního řádu prvostupňový správní orgán řízení zastavil, neboť žádost žalobkyně neodůvodňovala zahájení nového řízení po uplynutí prekluzivní lhůty k podání této žádosti. Jestliže žalovaný jako odvolací orgán odvolání žalobkyně zamítl a rozhodnutí správního orgánu prvního stupně potvrdil, postupoval v souladu s ustanovením § 90 odst. 5 správního řádu i se shora citovaným ustanovením § 3 odst. 2 zákona č. 261/2001 Sb., neboť původní stěžovatelčina žádost byla skutečně podána až po uplynutí lhůty k podání této žádosti, tedy po datu 31. 12. 2002. Tato lhůta je v citovaném zákonném ustanovení pojata jako lhůta prekluzivní či propadná, tzn. že po jejím marném uplynutí se již nelze domáhat nároku na přiznání jednorázové peněžní částky. K tomu krajský soud dodal, že zákon č. 261/2001 Sb. nemá ustanovení o možnosti uvedenou lhůtu z jakýchkoliv důvodů prominout.

V **kasační stížnosti** podané prostřednictvím ustanoveného zástupce a jejím doplnění stěžovatelka uvedla, že trvá na nesprávnosti postupu žalovaného i krajského soudu, neboť její původní žádost o poskytnutí jednorázové peněžní částky byla podle jejího názoru podána

pokračování

v roce 2001, tedy ve lhůtě stanovené právním předpisem. O této skutečnosti však stěžovatelka nemá k dispozici žádný doklad, nicméně tvrdí, že tato žádost byla doručena žalovanému v roce 2001, u žalovaného musejí být o této skutečnosti záznamy a žalovaný tyto skutečnosti účelově zatajil a nepředložil krajskému soudu. Stěžovatelka požádala o to, aby Nejvyšší správní soud uložil žalovanému povinnost předložit veškerou dokumentaci týkající se její žádosti, což by mělo prokázat pravdivost jejího tvrzení o včasném podání žádosti o jednorázovou peněžní částku. Domnívá se, že krajský soud pochybil, pokud nevyzval žalovaného k předložení veškerých podkladů týkajících se její žádosti, z nichž by vyplynulo, že skutečně svou žádost původně podala před uplynutím prekluzivní lhůty. Je přesvědčena o tom, že státní orgány využily její negramotnost k tomu, že nehodlají spolupracovat na prokázání této skutečnosti. Bohužel sama nemá k dispozici žádný doklad ani kopii této žádosti.

Žalovaný nepodal ke kasační stížnosti žádné vyjádření.

Z kompletního správního spisu předloženého žalovaným vyplývají následující pro posouzení věci relevantní skutečnosti:

Stěžovatelka podala dne 12. 11. 2003 k České správě sociálního zabezpečení coby prvostupňovému orgánu žádost o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle zákona č. 261/2001 Sb. O této žádosti rozhodl prvostupňový orgán rozhodnutím ze dne 24. 11. 2004 tak, že ji zamítl z důvodu zmeškání lhůty k podání žádosti, která uplynula dne 31. 12. 2002.

Stěžovatelka uplatnila ve věci druhou žádost dne 18. 4. 2011 prostřednictvím Okresní správy sociálního zabezpečení v Karviné. O této žádosti rozhodl prvostupňový orgán prvostupňovým rozhodnutím o zastavení řízení, které na základě odvolání přezkoumal žalovaný a rozhodl o ní nyní napadeným rozhodnutím přezkoumávaným v tomto řízení.

Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti, přičemž zjistil, že je podána osobou oprávněnou a je proti označenému rozsudku přípustná za podmínek ustanovení § 102 a § 104 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu i řízení, jež jeho vydání předcházelo, v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., neshledal přitom vady, k nimž by musel podle § 109 odst. 3 s. ř. s. přihlídnout z úřední povinnosti; vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila ve své kasační stížnosti, dospěl k závěru, že kasační stížnost **není důvodná**.

V prvé řadě Nejvyšší správní soud poznamenává, že kasační stížnost stěžovatelky je na samé hranici projednatelnosti z hlediska konkrétních důvodů, z nichž stěžovatelka považuje napadený rozsudek i napadené rozhodnutí žalovaného za nesprávná. Nejvyšší správní soud přihlédl k tomu, že stěžovatelka je osobou negramotnou a bez vzdělání, přičemž také nepřehlédl, že s obdobnou benevolencí postupoval při výkladu její žaloby v posuzované věci i krajský soud.

K věci samé pak Nejvyšší správní soud uvádí následující:

Podle ustanovení § 3 odst. 1 zákona č. 261/2001 Sb. *účastníci národního boje za osvobození, vdovy nebo vdovci a děti podle § 1 odst. 2 anebo politický vězeň a vdovy a vdovci podle § 2 odst. 2 jsou oprávněnými osobami (dále jen "oprávněná osoba"), které mají nárok na poskytnutí jednorázové peněžní částky (dále jen "nárok").* Podle § 3 odst. 2 téhož zákona platí, že nárok je nutné uplatnit **písemnou žádostí u orgánu příslušného k vydání rozhodnutí nejpozději do 31. prosince 2002, jinak nárok zaniká**. Podle ustanovení § 1 odst. 2 téhož zákona se zákon vztahuje též na děti, jejichž oba rodiče jako účastníci národního boje za osvobození padli nebo jeden z rodičů jako účastník

národního boje za osvobození v národním boji za osvobození padl a druhý z rodičů v té době již nežil, pokud ke dni úmrtí později zemřelého rodiče nedosáhli věku 18 let. Za účastníka národního boje za osvobození se považují podle § 1 odst. 3 tohoto zákona i „...občané České republiky, kteří v době od 15. března 1939 do 8. května 1945 byli z rasových nebo náboženských důvodů soustředěni do vojenských pracovních táborů na území Československa v jeho hranicích z 29. září 1938 nebo se z těchto důvodů na tomto území ukryvali po dobu celkem nejméně tři měsíců a pokud za tuto dobu již neobdrželi jednorázovou peněžní částku podle zákona č. 217/1994 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky některým obětem nacistické persekuce“.

Podle ustanovení § 101 písm. b) správního řádu platí, že provést nové řízení a vydat nové rozhodnutí ve věci lze tehdy, jestliže novým rozhodnutím bude vyhověno žádosti, která byla pravomocně zamítnuta. Podle ustanovení § 102 odst. 4 správního řádu platí, že pokud žádost účastníka neodůvodňuje zahájení nového řízení, rozhodne správní orgán usnesením o tom, že se řízení zastaví. Usnesení se oznamuje pouze žadateli a těm osobám, vůči nimž již správní orgán učinil úkon.

Stěžovatelka má za to, že podala žádost o přiznání jednorázové peněžní částky podle zákona č. 261/2001 Sb. ve lhůtě stanovené v § 3 odst. 2 zákona č. 261/2001 Sb. Jak vyplývá z výkladu dikce tohoto ustanovení i judikatury Nejvyššího správního soudu, lhůta k uplatnění nároku podle tohoto ustanovení je lhůtou prekluzivní (propadnou), což znamená, že jejím marným uplynutím nárok zaniká. Zmeškání této lhůty nelze prominout (viz k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2005, č. j. 4 Ads 35/2005 - 106, přístupný na www.nssoud.cz).

Jak vyplývá ze správního spisu žalovaného a prvostupňového orgánu, stěžovatelka podala první žádost o přiznání jednorázové peněžní částky dne 12. 11. 2003, přičemž o této její žádosti bylo pravomocně rozhodnuto prvostupňovým orgánem tak, že se zamítá z téhož důvodu, tedy zmeškání lhůty k podání žádosti. Ze spisu samotného ani z kontextu jednotlivých v něm založených listin se nepodává, že by stěžovatelka podala ještě dřívější žádost o přiznání jednorázové peněžní částky, a to ani v roce 2001 (jak tvrdí), ani do konce roce 2002. V takovém případě chybí pro oprávněnost jejího tvrzení jakýkoliv skutkový důvod, rovněž také vzhledem k tomu, že své tvrzení nemůže podložit žádným dokladem o zaslání písemnosti na adresu prvostupňového orgánu či kopií této listiny. Prvostupňový orgán tedy nemohl v pravomocně rozhodnuté věci vydat nové rozhodnutí, jelikož by stěžovatelce nemohl vyhovět; její nárok (bez ohledu na splnění dalších zákonných podmínek) zanikl marným uplynutím lhůty k podání žádosti. Nejvyšší správní soud proto konstatuje, že tvrzení stěžovatelky nemá oporu ve spisu ani jinak není podložené. První průkaznou žádostí o přiznání peněžní částky je tak podání stěžovatelky ze dne 12. 11. 2003, takže krajský soud nijak nepochybil, pokud na základě téže úvahy zamítl stěžovatelčinu žalobu jako nedůvodnou.

Co se týká namítaného procesního pochybení krajského soudu, Nejvyšší správní soud uvádí, že krajský soud postupoval standardně a zcela v souladu se zákonem. Vyžádal si spisovou dokumentaci žalovaného a ve světle takto zjištěných skutečností vyhodnotil stěžovatelčinu žalobu. Navíc stěžovatelka v žalobě nenavrhovala, aby krajský soud uložil žalovanému *povinnost předložit veškerou dokumentaci týkající se její žádosti* ani seznam došlé pošty v inkriminovaném období do konce roku 2002. Nemůže pak účinně tvrdit, že krajský soud měl tyto skutečnosti zjišťovat, neboť řízení ve správním soudnictví je založeno na zásadě dispoziční, což mj. znamená, že účastník má povinnost tvrzení, z níž vyplývá i povinnost označit důkazy k doložení svých tvrzení (§ 37 odst. 3, § 71 odst. 1 s. ř. s.). Krajský soud se tedy nedopustil žádné vady řízení, která by mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí o věci samé.

pokračování

Ze shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud neshledal pochybení ani z hlediska procesní ani věcné správnosti napadeného rozsudku, a proto kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, které jí vznikly. Žalovanému, který měl ve věci úspěch, nevznikly žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti, a proto mu Nejvyšší správní soud náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznal.

Nejvyšší správní soud přiznal výši odměny za poskytnutí právních služeb ustanovenému zástupci stěžovatelky podle § 11 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif) ve znění účinném od 1. 1. 2013 za jeden úkon právní služby učiněné v řízení o kasační stížnosti spočívající v podání kasační stížnosti ze dne 14. 10. 2013 ve výši 3.100 Kč a podle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu za jeden úkon právní služby spočívající v doplnění kasační stížnosti dne 21. 11. 2013 ve výši 3.100 Kč za tento úkon (ve spojení s § 7 a § 9 odst. 4 advokátního tarifu). Nejvyšší správní soud dále přiznal zástupci náhradu hotových výdajů ve výši paušální částky 300 Kč za každý úkon právní služby podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu. Jelikož ustanovený zástupce nedoložil osvědčení o registraci k placení DPH a toto není založeno ani ve spisu krajského soudu, nebyla mu částka odpovídající této dani z odměny přiznána. Celkem tedy přiznal Nejvyšší správní soud zástupci stěžovatelky 6.800 Kč (2 x 3.100 Kč + 2 x 300 Kč) a k výplatě stanovil přiměřenou lhůtu. Uvedená částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu, náklady zastoupení stěžovatele nese podle § 60 odst. 4 s. ř. s. stát.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. ledna 2014

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu

OPRAVNÉ USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl předsedou senátu JUDr. Petrem Průchou v právní věci žalobkyně: **F. S.**, zastoupená JUDr. Vladimírem Faranou, advokátem se sídlem Masarykova tř. 752, Orlová-Lutyně, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, o přezkum rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 11. 2011, č. j. 2011/76803-71, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 9. 2013, č. j. 38 Ad 22/2013 - 49,

t a k t o :

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2014, č. j. 3 Ads 84/2013 - 18, **se opravuje** tak, že ve výroku č. III se místo částky „6.800 Kč“ se uvádí částka „8.228 Kč“.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem ze dne 30. 1. 2014, č. j. 3 Ads 84/2013 - 18 (dále jen „označený rozsudek“) bylo rozhodnuto o zamítnutí kasační stížnosti žalobkyně (dále jen „stěžovatelky“), náhradě nákladů řízení a výrokem č. III o odměně ustanoveného zástupce stěžovatelky, která byla vyčíslena na 6.800 Kč (za dva úkony právní služby včetně náhrady hotových výdajů). Jelikož ustanovený zástupce nedoložil osvědčení o registraci k placení DPH, nebyla mu částka této daně přiznána.

Dne 20. 2. 2014 bylo Nejvyššímu správnímu soudu doručeno podání ustanoveného zástupce, kterým dodatečně doplnil své osvědčení o registraci k placení daně z přidané hodnoty a požádal o posouzení možnosti přiznání odměny navýšené o částku DPH.

Zjevné nesprávnosti rozsudku opravuje Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 54 odst. 4 s. ř. s. Podle ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. platí, že byl-li navrhovatel ustanoven zástupcem advokát, který je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se tento nárok vůči státu o částku odpovídající dani, kterou je tato osoba povinna z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zvláštního právního předpisu; to samé platí i v případě, kdy osoby uvedené v odstavci 2 jsou společníky právnické osoby zřízené podle zvláštních právních předpisů upravujících výkon jejich povolání a plátcem daně je tato právnická osoba.

Ačkoliv se v daném případě nejednalo o zjevnou nesprávnost, neboť Nejvyšší správní soud neměl v době svého rozhodování ve věci k dispozici osvědčení o registraci k placení DPH, může předseda senátu v souladu s novou skutečností opravit výrok o odměně ustanoveného zástupce svým opravným usnesením, neboť se jedná svou podstatou o náklady řízení, které může předseda senátu určit až v písemném vyhotovení rozsudku nebo usnesení, jímž bylo o jejich výši rozhodnuto (§ 61 odst. 2 s. ř. s.).

pokračování

Jelikož ustanovený zástupce dodatečně doložil osvědčení o registraci k placení DPH, přiznal mu Nejvyšší správní soud navýšení odměny o částku této daně (21 % z částky 6.800 Kč = 1.428 Kč). Celkem tedy náleží ustanovenému zástupci odměna 8.228 Kč, která bude ustanovenému zástupci vyplacena na jím uvedený účet do 30 dnů ode dne právní moci tohoto opravného usnesení. Vykonatelnost výroku č. III označeného rozsudku se odkládá do právní moci tohoto opravného usnesení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. března 2014

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu